

Združenje žrtev okupatorjev
1941-1945 Kranj
Slovenski trg 1, p.p. 12
4000 Kranj

Poštnina plačana
pri pošti 4101 Kranj

»OPTIMIST«

št. 44

M A R E C 2017

OB IZIDU ŠTIRINŠTIRIDESETE ŠTEVILKE »OPTIMISTA«

Pred vami je 44. št. biltena »OPTIMIST«, kjer vas seznanjamo z novicami, poročili in obvestili.

Ob tej priliki vas še vedno prosimo, da nam pošljete svoje spomine oz. zgodbe na čase, ko ste svoja mlada leta preživljali kot izgnanci daleč od svojega doma.

Čeprav so dogodki že zelo oddaljeni in niso preveč lepi, toda pozabiti se kljub temu ne smejo, pa tudi naši člani in vaši sotrpini te zgodbe radi berejo, saj se v njih vidijo tudi sami. Veseli bomo vseh vaših spominov.

ČLANI ODBOROV ZDRUŽENJA:

Izvršni odbor	Nadzorni odbor	Častno razsodišče
ROVAN FRANC	ROVTAR STANA	GABRIJEL LOJZKA
STANE SLADIČ	GERJEVIČ DARINKA	SINKOVIČ IVAN
GERJEVIČ FRANC	KNEZ ANTON	KUNČIČ VIDA
MIŠIČ JOŽICA	PODGORŠEK IVAN	
KATNIK ANA		
PIRC JELKA		
GUSTINČIČ FRANC		
KARUN JANEZ		
KNEZ JOŽICA		

≈≈≈

OBVESTILO - DELOVNI ČAS in NASLOV SPLETNE STRANI

Pisarna Združenja bo tudi v letu 2017 odprta samo **dvakrat** na teden, in sicer v **PONEDELJEK in SREDO od 9,00 – 12,00 ure.**

Naš spletni naslov je: **<http://www.zdruzenje-zrtev.si>**

Kdor ima možnost lahko s pridom izkoristi dostop do spletne strani in se informira o našem delu.

≈≈≈

PLAČILO ČLANARINE:

Članarina za leto 2017 še naprej znaša **15,00 €**, kamor je vključen tudi »OPTIMIST«. Lahko se plača v dveh obrokih.

Plačevanje članarine poteka na isti način kot doslej. Kranjčani in okoličani lahko plačajo v pisarni, ostali pa preko transakcijskega računa: 05100-8000057707 ali po poštni nakaznici.

IZVRŠNI ODBOR

ZAHVALA DONATORJEM

Zahvaljujemo se še enkrat vsem tistim, ki so donirali 0,5 % plačane dohodnine (za leto 2016) našemu Združenju.

Obenem se priporočamo že za naprej, da vaši sorodniki, ki predvidevajo, da bodo morali plačati dohodnino, a še niso prijavi donacije 0,5 % za leto 2017, **da le-to namenijo našemu združenju**.

To lahko storijo do konca leta na naslednji način:

Izpolniti je potrebno obrazec, ki ga dobite na najbližji davčni upravi in izpolnjenega oddate ravno tako na davčni upravi.

- v rubriko *Ime oz. naziv upravičenca*, je potrebno napisati: **ZDRUŽENJE ŽRTEV OKUPATORJEV 1941-1945 KRANJ**
- v rubriko *davčna številka upravičenca*, se vpiše: **90541146**
- v rubriko *odstotek (%)* se vpiše **0,5 %**

Za več informacij lahko pokličete na naš telefon 04/2373553 (ponedeljek in sreda od 9.-12. ure), kjer vam bomo z veseljem pomagali.

Z eventualno donacijo boste pomagali našemu in hkrati tudi vašemu Združenju.

OPOZORILO: Tisti, ki ste donacijo že prijavi, je ni potrebno še enkrat.

Ker bi razstave radi obogatili še z raznimi predmeti, ki jih morda imate tisti, ki ste bili direktne žrtve, ali pa njihovi mlajši sorodniki, ki so jim ti predmeti ostali. Predvsem gre za fotografije kot naprimer: značilne slike odhoda od doma, transport v zbirne centre, potovanje v Nemčijo ali Srbijo ter fotografije iz zaporov, taborišč in prisilnega dela; dalje predmete kot so: morebitna takratna oblačila, obutev, jedilni pribor, posode in pa seveda kaj takega, kar vi mislite, da bi bilo vredno prikazati.

Vse kar ste pripravljeni pokazati bi fotografirali in nato prikazali kot slikovni material, kdor pa bi bil pripravljen, da se tak predmet pokaže v originalu, bi ga z veseljem začasno sprejeli in nato vrnil. Vsem, ki ste pripravljeni to storiti se že vnaprej zahvaljujemo.

Še enkrat pa prosimo direktne žrtve nacifašizma ali njihove bližnje sorodnike, znance, prijatelje, da nam napišejo zgodbe, doživljanja, razmišljanja o takratnih časih in dogodkih, da jih objavimo v Optimistu, vse z namenom, da se kaj takega nikdar več ne ponovi in ne pozabi.

Vse, ki prejimate naš bilten »Optimist« prosimo, da obvestijo tudi svoje prijatelje, znance in sorodnike, da imajo možnost spremljanja novic o našem delu tudi preko spletne strani. Tam lahko preberejo vsa tekoča dogajanja in kaj se v združenju dela.

Spletni naslov je: <http://www.zdruzenje-zrtev.si>

Člani in nečlani pa lahko komunicirajo z nami tudi po elektronski pošti, na naslovu: zzokranj@siol.net

ZADNJE NOVICE

Letni sestanek odborov Združenja

Kot vsako leto, smo tudi letos imeli 23.2.2017 sestanek vseh odborov Združenja ((IO, NO, ČR) na katerem smo obravnavali delo v preteklem letu 2016 in plan oz. Program dela za leto 2017. V nadaljevanju vam navajamo nekaj točk, ki smo jih obravnavali:

1. V letu 2016 smo imeli 3 seje, kjer smo se dogovorili o različnih aktivnostih, kot tudi planirali delo naprej.
2. Izdali smo 3 številke biltena »OPTIMIST«
3. Vsem poslanskim skupinam RS smo poslali razne dopise in predlog Zakona o poplačilu vojne škode, a odgovora ni bilo nobenega.
4. V mesecu maju smo se na ljubljanskem pokopališču zadnjič poslovili od Toneta Kristana, ustanovitelja in dolgoletnega predsednika Združenja.
5. V nemški jezik nam je uspelo podnasloviti nov enourni film – Pripovedi žrtve vojnega nasilja – Posavje.
6. Za rojstne dneve smo obiskali 10 naših članov. Ostalim članom pa smo poslali pisne čestitke.
7. Na več krajev po Sloveniji (muzeji, občine, ..) že vseskozi razstavljamo naše panoje. V letu 2016 so bili le-ti razstavljeni v Kopru in Hrpelje-Kozina.
8. V letu 2016 je bil predvajan tudi naš film na TV Novo mesto in GTV Kranj, ki prikazuje pričanja žrtev iz Posavja.
9. Lansko leto smo prvič imeli nadzor o našem delu in finančnem poslovanju, ki ga je izvedlo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ki pa ni našlo nepravilnosti in so bili zadovoljni z našim poslovanjem.

50. razširjena seja odborov Združenja

ODZIVI NA RAZPIS ZA DONACIJE ZDRUŽENJU

1. Kot vsako leto, je Mestna občina Kranj, tudi letos objavila razpis za donacije raznim društvom in organizacijam, kamor spada tudi naše Združenje. Na razpis smo se odzvali, pripravili vso potrebno dokumentacijo, vendar do tega dne še nismo prejeli odločbe o odobreni višini sredstev. MOK nam vsako leto podeli določena finančna sredstva in upamo, da bo tako tudi letos.
2. Prav tako smo se z razpisno dokumentacijo odzvali tudi na razpi MDDSZEM, ki pa so nam že odobrili sredstva, ki jih bomo za svoje delo lahko koristili po ¼ v letu 2017.

☺ ☺ ☺

RAZSTAVA V KOČEVJU

Kot veste iz naših obvestil, se še vedno trudimo za postavitve razstav po raznih slovenskih krajih. Tokrat smo, po dolgih pogajanjih, le uspeli postaviti razstavo v Mestnem muzeju Kočevje in sicer kar 16 panojev. Otvoritev je bila 27.1.2017 in so se je udeležili tudi dijaki gimnazije Kočevje, ki so imeli nalogo, da napišejo spis o dogodkih na Kočevskem v času druge svetovne vojne. Otvoritve razstave se je udeležilo tudi pet naših članov iz Kranja, prisotni so bili tudi predstavniki ZB Kočevje in drugi. Franc Rovan, predsednik Združenja je opisal dogodke in predstavitev panojev. Kustosinja Mestnega muzeja Kočevje, gospa Jerbič, nam je po končani otvoritvi razkazala muzej, ki je res lepo urejen.

Otvoritev razstave v Kočevju

Ponoven dopis vsem poslanskim skupinam RS za povračilo premoženjske škode oškodovancem druge svetovne vojne

Ker ni bilo nikakršnega odziva (niti ena poslanska skupina si ni vzela časa in nam odgovorila) na naš dopis, ki smo jim ga poslali 5. septembra 2016, smo zato 5. januarja 2017 ponovno urgirali z novim dopisom, ki ga navajamo v nadaljevanju:

»Spoštovani!

V prilogi vam pošiljamo prispevek gospe FAVE ROSE iz Berlina v katerem opisuje svoje ugotovitve o tem kaj so nacisti počeli med II. svetovno vojno v Sloveniji. Gospa Fava Rosa je naša dobra prijateljica in dolgoletna sodelavka in nas večkrat obišče in vzpodbuja, naj vztrajamo v naši zahtevi oz. pobudi, da je treba Zakon o poplačilu materialne vojne škode iz druge svetovne vojne, v našem Parlamentu, čim prej sprejeti.

Vlada RS je na poslansko pobudo gospe Ive Dimic v zvezi s sprejemom zakona, ki naj bi bila podlaga za povračilo premoženjske škode, na 78. redni seji, dne 10.3.2016, dala odgovor in stališče do postavljenega vprašanja glede premoženjske škode. S tem odgovorom Vlade našemu Združenju, res ne moremo biti zadovoljni. Odgovori štirih Ministrstev in Vlade nimajo do nas nobene resnosti. Ker Minister za pravosodje gospod Goran Klemenčič ni opravil svoje obljube po dogovoru z nami, da bo organiziral sestanek s predsednikom Vlade in našimi predstavniki, smo mi poslali osnutek omenjenega zakona, ki je ležal vse od padca Janševe vlade v predalu Ministrstva za pravosodje, vsem vodjem poslanskih skupin v Parlamentu s prošnjo, da osnutek proučijo in nam posredujejo svoje poglede in mnenja o vsebini, vendar še do sedaj nismo od nikogar dobili odgovora.

Prispevek gospe Fave Rosa iz Berlina vam pošiljamo zato, da ga v celoti preberete, zlasti pa proučite zadnji odstavek prispevka, ki govori, kako so v Italiji in Grčiji posameznim oškodovancem priznali odškodnine, a je sedaj Nemčija v tožbi proti Italiji na sodišču v Haagu. Upamo, da bomo to razsodbo dočakali. Navedeni prispevek vam pošiljamo na vpogled iz obupa in žalosti, ker prav vse poslanske skupine tako modro molčijo na naš dopis s katerim smo jim – vam poslali – osnutek zakona na vpogled in proučitev. S takim odnosom do civilne družbe kažete vsi vodje poslanskih skupin skrajno nedelavnost in malomaren odnos do žrtev II. Svetovne vojne in vse civilne družbe. Prejeli nismo niti enega odgovora poslanskih skupin.

Zelo radi bi vedeli, kakšna mnenja o osnutku imajo vodje in njihovi poslanci vseh poslanskih skupin. Upamo, da zmorete tudi prekiniti vašo modrost molčečnosti s proučitvijo omenjenega osnutka in nam odgovoriti. Hvala.

S spoštovanjem!

Predsednik: Franc Rovani«

☺ ☺ ☺

V nadaljevanju pa navajamo še dopis gospoda Stanislava Smrekarja iz Ljubljane, ki je o poplačilu vojne škode seznanil nekatere republiške poslance :

»Zakon o vojni škodi

Minilo je več kot 70 let od popisa vojne škode druge svetovne vojne, storjene v Sloveniji s strani italijanskega in nemškega okupatorja ter njihovih sodelavcev. Jaz sem še eden med tistimi redkimi

živimi, ki mu je bil požgan in porušen dom, gospodarsko poslopje in premočnine. Možje (bratje) pa so bili odpeljani v koncentracijsko taborišče na Rab. Popisne listine o ugotovljeni vojni škodi opravljene s strani republiške popisne komisije, so nam bile poslone iz republiškega arhiva in se hranijo. Kljub prizadevanju raznih institucij in zahtev posameznih oškodovancev, zakon o vojni škodi vse do danes ni bil na dnevnem redu državnega zbora. Kaj se je torej zgodilo z denarjem, namenjenim izplačilom vojne škode? Kam je prešel? Pravzaprav vse izgleda, da smo mi prizadeti oškodovanci manj vredni, kakor oni iz vzhoda, ki jim je bila škoda izplačana? S to težavo sem seznanil tudi nekatere republiške poslance, pa menda nimajo časa »obremenjevati« se s takimi problemi.«

☺ ☺ ☺

OBISKI NAŠIH ČLANOV

V zadnjem obdobju smo obiskali manj članov. Vzrok je bil predvsem to, da je bilo to obdobje zdravstveno neprimerno za obiske, zato smo se odločili, da v tem obdobju pošljemo le čestitke. S čestitkami smo razveselili naslednje člane: Jožica Knez, Vero Buttolo, Antonijo Keren, Ljudmilo Skrt, Justino Čemažar, Marijo Kunstelj, Franca Gerjeviča, Janeza Žnidarja, Franca Pirca, Marijo Zupan, Jožeta Gorenca, Jožeta Krča, Jelko Pirc, Marijo Kraševac, Albinco Mihelič, Janeza Karuna, Cirila Repanška, Jožeta Mariniča in Jožici Jagrič.

Marca smo za rojstni dan obiskali Marijo Benedik iz Kranja

Prav tako smo v marcu obiskali tudi gospo Marijo Bračič iz Podljubelja

UMRLI ČLANI V LETU 2016 IN 2017

	Datum rojstva	Stanujoč	umrl/a
Mali Ljudmila	23.8.1927	Šorlijeva 3, Kranj	Januar 2016
Zevnik Pavla	6.3.1930	Poženek 4, Cerklje	December 2016
Rupar Alojzija	3.5.1938	Štrit 24, Bučka	Ferbruar 2017

Ponovno prosimo vse člane in njihove sorodnike, da nas obveščate o spremembah naslovov ter o umrlih. Podatke rabimo za urejanje članstva.

ZBIRKA SPOMINOV NA IZGNANSTVO

Vsi, ki prejimate našo publikacijo »Optimist« veste, da poleg vseh obvestil in dogodkov, ki so se zgodili v določenem obdobju, na koncu vedno objavimo tudi eno zgodbo ali pesem, ki jo je napisal kdo od naših članov in opisuje doživljanja in zgodbe iz časa izgnanstva in po vrnitvi v domovino.

Teh zgodb smo objavili že kar nekaj, pa verjamemo, da vas je še veliko, ki bi lahko kaj povedali, oz. napisali v zvezi z dogodki in občutji v tistem času. Zato ponovno prosimo, napišite ali pa povejte mlajšim da bodo zapisali te spomine, da se ta polpretekla zgodovina ne bo pozabila, in da bodo naši zanamci seznanjeni s takratnimi dogodki.

Vse do sedaj objavljene zgodbe pa bomo v kratkem natisnili v enem zvezku, ki ga boste tudi prejeli.

V nadaljevanju vam navajamo razmišljanje gospoda **JANEZA LOGARJA** – priznanega terapevta:

»Biti žrtev vojnega nasilja – posledice !

Spoštovani člani Združenja žrtev okupatorjev 1945 – 1945 Kranj. Berem vašo spletno stran in se spominjam ljudi, ki so pripovedovali, kako so pretrpeli vojno kot otroci. Mi, ki tega nismo izkusili, si ne moremo niti zamišljati trpljenja mladega bitja. Mnogi takratni otroci so ostali brez enega starša ali celo brez obeh. Najbolj naravna pravica otroka je, da odrašča ob očetu in materi. Kakršnakoli že sta. Kako zelo hudo je odraščati brez trdne opore očeta in brez nežne ljubezni mame, je zelo težko že opisovati, kaj šele doživljati.

Ljudje, ki imajo takšno grozno življenjsko izkušnjo, poročajo, da vse življenje čutijo neko praznino. Pravzaprav ni niti pravih besed, da bi jo opisali. Le vedo, da jim nekaj bistvenega in poglobitnega manjka. Nekateri so imeli srečo in so dobili dobre in ljubeče partnerje, kjer so odkrivali najbolj naravne potrebe vsakega človeka – spoštovanje, ljubljenost, sprejetost in zaželenost. Spet drugi so šele ob lastnem starševstvu podoživljali, za kaj vse so bili prikrajšani. Tretji vidijo lastni primanjkljaj zaradi odsotnosti očeta ali matere, šele pri vnukih. Zgodilo se je, da mi je starejši gospod pripovedoval, da pri vnukih, ki imajo očeta, vidi in doživlja odsotnost lastnega očeta, ki je umrl v kontracijskem taborišču. Takrat nas preplavijo valovi žalosti kot da nam je življenje dokončno spolzelo iz rok. Travme, ki ste jih doživljali kot otroci žrtve vojne, so tako zelo velike in krute, da se

jih ne da pozabiti. Lahko jih odrivaste, pozabiti se pa teh grozot ne da. Pogosto je bilo tako zelo hudo, da o tem nočete govoriti. Ob bolečih spominih se prebudi preveč strahov, jeze, žalosti, življenjskega razočaranja in včasih pravi brezup. Nekateri pričnejo kmalu izražati žalost z jokom, spet drugi zamrznete, zamahnete z roko in rečete: »O tem pa ne bom razmišljal in govorik«. Dejstvo pa je, da se vsa ta naša čutenja odražajo v naših odnosih danes.

Posledice vas spremljajo vse življenje. Raziskovalci (Nizozemska, Nemčija) so v 60. In 70. letih prejšnjega stoletja pričeli proučevati prenos teh travm na naslednje generacije. Danes vemo, da so travme, ki ne dobijo besede kot čustvene bombe, ki se prenašajo v naše trenutne odnose, na naše otroke in celo na vnuke. Sicer se spremeni vidna oblika te travme. Npr. moški, ki je preživel koncentracijsko taborišče ali ki je ostal brez očeta in o svojih groznih preživetvenih strahovih ni želel govoriti, je ponotranjil svojo travmo. Njegovi otroci ali vnuki pa pri istih letih kot je bil on v »lagerju« pričnejo doživljati prave panične napade, nerazumljive tesnobe, ali pa nase privlačijo npr. zelo veliko poškodb, nesreč, tegob, bolezni.

Zato je tako zelo dobrodošlo vaše združenje. Razumljivo, da se borite za materialne pravice in da se vam prizna status. Hkrati pa je zelo pomembno, da se pogovarjate o tesnobah, žalosti, strahovih in grozah, ki jih nosite v sebi. S tem delate veliko uslugo sebi in zakonskim partnerjem, otrokom in vnukom. Preko pogovora z ljudmi, ki vas razumejo, se prične sproščati napetost in tesnoba, ki jo čutite v sebi. Morda imate celo kakšne pogovorne skupine. Poslanstvo vašega združenja je zelo veliko in vam čestitam, da ste se lotili tega tako zelo potrebnega dela.

S spoštovanjem !

Janez Logar, terapevt

SPOMINI, KI NAJ SE ZAPIŠEJO IN SE NE SMEJO POZABITI:

Tistega davnega dne je bil splav na široki reki. Na njem smo bili otroci iz lagerja. Splavar je v skrivenčeni drži zasajal drog v temno vodo, oprt nanj le z eno roko in z ramenom druge, ki je pa ni bilo. (Najbrž je bil tudi on, kot lagerfirer, vojni invalid.)

Pljusk, pljusk, se je voda ritmično oglašala in če se je razlila po zlizanih deblih splava, je obliznila naše razdrapane čevlje in vznemirjno smo zavriskali.

Splav se je počasi oddaljeval od obrežja, za katerim je izginjalo mesto, srednjeveško kot Škofja Loka, hiše so bile vse manjše, na drugi strani reke pa je bil vedno bolj vidcen gozd, v vrhovih obsijan od sonca.

“Pirati smo”, so si izmišljali tisti otroci, ki so že nekaj malega prebrali v svojem jeziku, preden smo se znašli v pregnanstvu. In “videli” celo piratsko zastavo, prazen splavarjev rokav, ki je pri pripogibih plahutal gor-dol, gor-dol.

Videli smo tudi izrazite barve: krvavordeč trak na rokavu splavarjeve roke, ki je oklepala drog in pisane barve na “dindelnu” naše “tante Brigitte”, ki je stala ob splavarju in se nekaj hihitala. Mlajši otroci so sedeli na velikih kanglah a sredini splava. Držali so deug drugega kot s krempeljci, videti so bili kot mucki, zavrženi v vodo, prestrašeni, a s čudno močjo na vsak način preživeti.

Ko smo pristali na obrežju, nas je zaobjel živi vznemirljivi gozdni vonj, lepe jase so se svetlikale pod visokimi drevesi, vzklikali smo od veselja, za nekatere otroke je bil to povsem nov svet, za vse pa pravo nasprotje od turobnega, grdega lagerskega vsakdana.

A "tante Brigita" nas je brž razporedila v vrste po dva in dva. Večji otroci smo morali poprijeti velike kangle in tako smo šli lepo v redu globlje v ravninski gozd, katerega podrast je bilo eno samo borovničevje.

Otroci smo bili poslani nabirat borovnice. "Tante" nam je razdelila majhne pločevinaste lončke in nam pokazala, kako se borovnice nabira, ko je lonček poln, ga je treba stresti v veliko kanglo in tako naprej. Zabičano nam je bilo tudi, da mora biti delo čim prej končano in naj zato ne jemo borovnic.

Razlezli smo se na vse strani in pričeli z nabiranjem. Prstki so brzeli, jagode so se kopičile v kanglah, a le počasi, zelo, zelo počasi je bilo videti, da se polnijo. Posamezne jagode smo skušali pogoltniti kar cele, da se ne bi videlo, da smo jih jedli, mlajši pa so bili kmalu vijoličasti vsepovsod.

Toda kmalu so postali gibi okornejši, postajali smo utrujeni, naveličani in lačni, da so na pol polni lončki padali po tleh.

Ob vrnitvi v mesto nas je pričakala jata nun, ki so prevzele kangle in jih nekam odnesle. "Tante Brigita" je oštevala tiste, ki so bili najbolj črni okrog ust in vsepovsod in jih trkala po čelu: "Du, du, du!" (ti, ti, ti!)

Pričakale so nas tudi mame. Ko sem moji mami šepetaje povedala, kot največjo skrivnost in sramoto, kako je bilo v gozdu, je rekla: "Sem bila pa tako vesela, da greste otroci malo na sonce, sedaj pa tole..."

Utrinek spominov naše članice